

5821

2

ACC. N:R.

Landskap: Småland
Härad: Kinnared
Socken: Fideslår
Uppteckningsår: 1737

Upptecknat av: Pillesten Karlsson
Adress: Järnvägsg. 21 Alboströ
Berättat av: Karl Gustav Petersson
Född år: 1872 i Kålaröd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den badde vittarna, dessa andeli-
ga varslar som bland annat fördes
riva av häret av fabrikturen i lodu-
göden naktid och forna dröta till stora
kustor som sig lös och var, när man
kom dit ut på morgonen. Vittarna ville
inte direkt människor något om
om de fick vara ifred. Därför gällde det
att inte leta dem på något vis, ty
om de detades kunde de tillfoga männi-
ska mycket skada. Därför aktade man
sig nog från att bränna vittarna med
hett vatten, så man var rädd för deras
hämnd. Det berättas från en gård,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5821

3

Landskap: Småland

Upptecknat av: Petrus Karlsson

Härad: Kinnared

Adress: Järnvägsg. 21 Alavete

Socken: Hederslöv

Berättat av: Karl G. Petersson

Uppteckningsår: 1939

Född år: 1842 i Kalasvik

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att där för mycket långesedan vät-
terna braddes ha blivit brända och
kett vatten som slagits ut vid en ~~st~~
storkytk man hade i gården. Följden
blev att man fick åtta med kreatu-
ren på gården i längliga hider. Det sä-
ges att man på platsen där man sle-
git ut det lita vattnet grävde
ner ett förmål som var "slulet
och kemburat". Det berättas också
att det offer man vilande bringade
vätterna blidkade dem så pass att
de låta djuren i ladugården äter-
friska.

Skriv endast på denna sida!

5821

ACC. N:R.

Landskap

Småland

Upptecknat av

Nikolaus Karlsson

Härad

Kinnared

Adress

Järnvägsst. Allande

Socken

Ledeslöv

Berättat av

Karl J. Nilsson

Uppteckningsår

1939

Född år

1842 i Ralsvick.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att man såkte fästa sjukdomen
vid ett träd var ingenting ovan-
ligt. Särskilt gällde detta om det var
sawvårk, som man hade råkat utför.

Man petade då den ihäliga huden -
den var ju vanligtvis ihälig om man ka-
rönt iden - med en sticka eller spe-
ta. Det var bra om något av de mest-
sastes som funnas i huden fick sitt
pörr på spetsen. Man satte sedan in
spetan i någon gring i stammen bark.
Man trodde då att trädet fick vör-
ken och att den sjuka slapp det en-
da. Något bestämt för användande man

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5821

5

Landskap: Småland
 Härad: Kunnövald
 Socken: Pederslöv
 Uppteckningsår: 1989

Upptecknat av: Pålman Karlsson
 Adress: Järneväggsg. 2 Albovsta
 Berättat av: Karl Petersson
 Född år: 1899 i Kalasvik.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inte utan det gick lika bra med vil-
 ket som helst. Vanligtvis velde man
 ett furukärl, därför att dess bark var
 skrooligast och hade de bästa fördjup-
 ningarna att sticka in sticken i.

När man hade fått värtas så be-
 dros de på så sätt att man, när man
 var på besök hos grannen, stal en
 fläsksväl från hans bord eller skaf-
 feri. Man besmörjdes sedan värtar-
 na med den stulna fläsksvälen
 och grände ner den under en sten.
 Man fick inte tala om för någon att
 man stulit fläsksvälen utan allt

Skriv endast på denna sida!

5821

ACC. N:R. ⁶

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Pilders Karlsson*
 Härad: *Könnevald* Adress: *Järnvägg. 2. Alousta*
 Socken: *Pederslöv* Berättat av: *Karl G. Petersson*
 Uppteckningsår: *1939* Född år *1877* i *Kalasevik*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulle försiggå i största hemlighet.
 Om en tid började smällverket de salun-
 de behandlade västerna att förka bort.

När man hade ant av bälder
 eller "bällar" som de kallas på bygg-
 dens mål, så sökte man göra sig beint
 dessa, genom att ställa det enda på
 andra människor. Detta tillgick så,
 att man kryste ut lite "Bällarät"
 ur bälden och lade detta i någon
 liten bygglapp, gärna nit eller i
 någon grill förg som drag oöymärkt
 barmheten till sig. Sedan fäste man
 upp leppen i något tråd eller bes-

5821

ACC. N:R. 5821

Landskap: Småland
 Härad: Kungälv
 Socken: Vedeslöv
 Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Pelleka Karlsson
 Adress: Jernvägsg. El Aluste
 Berättat av: Karl G. Petersson
 Född år: 1872 i Kalushaga

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Den. När en inget ont anande medlem-
 niska kom för att gå förbi så fick
 han naturligtvis se lappen och tog
 i den. Följden blev att han fick bäl-
 derna under det att den som ursprung-
 ligen hade dem slapp från dem. Han
 kunde emellertid skydda sig för
 sjukdomen om han spottade tre gång-
 ar innan han tog i lappen.

Jag säg åtakilliga sådana
 lappar när jag under min berndsom-
 brukade ströva omkring i hagen
 i Kalushaga i Kalushaga, säger Karl
 G. Petersson. Balpet där var mycket

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5821

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Per-Olof Carlsson*
 Härad: *Kinnared* Adress: *Järnvägsg. 2, Alastå*
 Socken: *Ederslöv* Berättat av: *Carl G. Petersson*
 Uppteckningsår: *1939* Född år *1877* i *Kalasvik*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mycket vid skepligt och där var
 nog många som kallat på med sina
 konster till långt in i vår egen tid.

I holliga råd för sjukdomsbot
 borde inte ha förekommit i orten.
 Däremot har det känt att man be-
 sat barn från en del sjukdomar
 förnämligast lyften genom att ta-
 ga dem genom ett fönster. Denna
 handling var inte förenad med nå-
 got offer.

I Ederslöv i Småland ligger nu för en tid en gammal
 offerkälla. Den har namnet Siffer.

ACC. N:R.

5821

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Hilma Karlsson

Härad:

Kinnared

Adress:

Färväg 2, Alvesta

Socken:

Åkerslöv

Berättat av:

Karl O. Ekstrand

Uppteckningsår:

1939

Född år

1891 i Åkerslöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sta källa. Beträffande för källan
är dess klara vatten som aldrig
tinner. I torra somrar när hela
Ödenslände by varit utan vatten
i sina brunnar har källan varit
full till bräddan. Så att man kan sä-
ga att den även i vår tid spelat en
stor roll för bygden.

Och för i tiden har den enligt
folktraditionen spelat en stor roll
Eroen under tiden vid lag ovanför
källan en offerlund, där fäderna bru-
pade blata till sina gudar. Källans
vatten ansågs för heligt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5821

10

Landskap: Småland Upptecknat av: Pelleus Karlsson
 Härad: Kinnared Adress: Järnvägsg. 2, Alvesta
 Socken: Nedersläv Berättat av: Karl G. Petersson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1892 Kinnared

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Enligt folktraditionen anordnades varje år Valborgsmässoaftan men en större samlingsfest vid källan. Har det gick till vid dessa festes så inte säkert eller bevarat till vår tid. Men man tror att man kunde bål på höjden i källans närhet offerade ~~in~~ källan och raade sig med betor och idrotter. Vid dessa tillfällen frambar man offer för att få tur och lycka på gården både med folk och kreatur. Och var det så att sjukdom fanns förut, så offerade man för att bli befriad från denna. Likaså

44

ACC. N:R. 5821

Landskap: Småland
Härad: Kinnared
Socken: Edslev
Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Filhelma Karlsson
Adress: Jernvägsg. 2, Alvesta
Berättat av: Filhelma Karlsson
Född år: 1906 i Edslev

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

affrade man till ärovetens frömmen
I de flesta fall var det pinnar
man affrade. Det berättas att käl-
lans vatten, som ansågs för heligt,
användes även för bågningar, som
bet för visse sjukdomar. Trorligt
är att källan fanns även lagit i bruk
för en skilt affrade, när någon
familj hem såkt av sjukdom och
nåå eller då man i öfrigt ville
trygga familjens lycka. Något
affes i källan berde med all
önnolikhhet inte ha egt som ut-
örr den senaste mansölden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5821

12

Landskap: Småland Upptecknat av: Filhelm Karlsson
 Härad: Kivassåld Adress: Färnvägsgr 21, Alvesta
 Socken: Judessläv Berättat av: Filhelm Karlsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1906 i Judessläv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så att killans vetku användes som sjukvårdsbet i den bemärkelsen för man inte sågs, men den spelar i alla fall sin roll för folkhälsoans höjande, ty på senare tid har ett undanmålslöst parmbadshus anlagts vid den samma.

Någon berättelse om att man i Judessläv affret till skolas sjö- eller isalles bäcker finns inte i ~~Judessläv~~.
 Här beordrade till vår tid, trots att uppteckningen gjorts för frågor har flera äldre perso-ners berättelser inom förbörningen.

Skriv endast på denna sida!